

การประเมินการใช้ยาในการรักษา
ภาวะหลอดเลือดในสมองตีบตันอันเนื่องมาจาก
ก้อนเลือดที่หัวใจในผู้ป่วย atrial fibrillation

นายนทีเทพ รัตนิภาณนท์
นางสาววิภารักษ์ บุญมาก

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2554

Pharmacotherapy Assessment in Acute Ischemic
Stroke From Cardioembolism in Patients with
Atrial Fibrillation

Mister Nateethep Ratanavipanon

Miss Wipharak Bunmark

A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE BACHELOR DEGREE OF SCIENCE IN PHARMACY
FACULTY OF PHARMACY
MAHIDOL UNIVERSITY

2011

โครงการพิเศษ

เรื่อง การประเมินการใช้จ่ายในการรักษาภาวะหลอดเลือดในสมองตีบตัน
อันเนื่องมาจากก้อนเลือดที่หัวใจในผู้ป่วย atrial fibrillation

.....

(นายแพทย์เทพ รัตนวิภาณนท์)

.....

(ผศ.ดร.สุรภิจ นาทีสุวรรณ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....

(นางสาววิภากรักษ์ บุญมาก)

.....

(รศ.ดร.จุฑามณี สุทธิสีสังข์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....

(รศ.ดร.ฉัตร ชัยญาคุณาพฤษ)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....

(นพ.ครรชิต ลิขิตธนสมบัติ)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....

(นพ.สมชาย ไตวณะบุตร)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....

(นพ.ดำรงวิทย์ สุขะจินตนากาญจน์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การประเมินการใช้ยาในการรักษาภาวะหลอดเลือดในสมองตีบตัน อันเนื่องมาจากก้อนเลือดที่หัวใจในผู้ป่วย atrial fibrillation

นทีเทพ รัตนวิมานนท์, วิจารณ์ บุญมาก

อาจารย์ที่ปรึกษา : สุรภิจ นาทีสุวรรณ*, จุฑามณี สุทธิสีสังข์*, ณธรร ชัยญาคุณาพฤกษ์**,
ศรรชิต ลิขิตธนสมบัติ***, สมชาย ไตรวณะบุตร****, ดำรงวิทย์ สุขะจินตนากาญจน์*****

* คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

** ภาควิชาเภสัชกรรมปฏิบัติ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

*** ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

**** สถาบันประสาทวิทยา กรมการแพทย์

***** โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์

คำสำคัญ : ภาวะหลอดเลือดในสมองตีบตัน, atrial fibrillation, ยาต้านการแข็งตัวของเลือด, ยาวาร์ฟาริน

โครงการพิเศษนี้เป็นการทบทวนแฟ้มประวัติย้อนหลังเพื่อประเมินคุณภาพของกา รักษา
ในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบตันซึ่งเกิดจากก้อนเลือดในหัวใจที่เข้ารับการรักษาใน 3
โรงพยาบาล ระหว่าง 1 มกราคม 2551 ถึง 31 ธันวาคม 2553 โดยทำการเปรียบเทียบการรักษา
ด้วยยากับแนวทางการรักษาที่เป็นมาตรฐาน ผู้ป่วย 173 รายได้รับการคัดเลือกเข้ามาทำการศึกษา
อายุเฉลี่ยของประชากรกลุ่มนี้คือ 69.83 ± 12.41 ปี สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับยาวาร์ฟารินก่อนเข้า
รับการรักษา พบว่า ระยะเวลาที่ค่า INR อยู่ในช่วงที่ให้ผลการรักษาเท่ากับร้อยละ $35.26 \pm$
 26.19% และมีค่า INR ณ วันที่เข้ารับการรักษาคือ 1.37 ± 0.68 ระยะเวลาเฉลี่ยนับตั้งแต่เกิด
อาการจนถึงโรงพยาบาล , ตั้งแต่เกิดอาการจนได้รับการทำ CT, ตั้งแต่เกิดอาการจนได้รับยา
ละลายลิ่มเลือด คือ 14.79 ± 24.99 ชั่วโมง, 64.65 ± 104.37 นาที และ 3.06 ± 1.19 ชั่วโมง
ตามลำดับ อัตราการใช้ยาแอสไพริน , ยากลุ่ม heparins และยาละลายลิ่มเลือด คือร้อยละ 42.2,
62.4 และ 10.4 ตามลำดับ Hemorrhagic transformation เกิดขึ้นกับผู้ป่วยร้อยละ 10.4 ซึ่งผู้ป่วย
กลุ่มดังกล่าวกว่าร้อยละ 50 ได้รับ heparins ร่วมด้วย การใช้ยาละลายลิ่มเลือดสัมพันธ์กับการเกิด
hemorrhagic transformation อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (38.9% และ 7.1%, $p=0.001$) โดยสรุป
แล้ว ควรมีการพัฒนาคุณภาพการรักษาภาวะหลอดเลือดในสมองตีบตันในผู้ป่วย atrial fibrillation
ด้วยยาต่อไป

Abstract

Pharmacotherapy Assessment in Acute Ischemic Stroke from Cardioembolism in Patients with Atrial Fibrillation

Nateethep Ratanavipanon, Wipharak Bunmark

Project Advisor : Surakit Nathisuwan* , Chutamanee Suthisisang* , Nathorn Chaiyakunapruk** ,
Khanchit Likittanasombat*** , Somchai Towanabut**** , Damrongwit Sukajintanakarn*****

*Faculty of Pharmacy, Mahidol University, **Faculty of Pharmaceutical Sciences, Naresuan University,

***Faculty of Medicine, Ramathibodhi Hospital, Mahidol University,

****Prasat Neurological Institute, *****Rajvithi Hospital

Keyword : atrial fibrillation , ischemic stroke , cardioembolism , anti-thrombotic therapy , warfarin

A multi-center retrospective study was conducted to assess the quality of treatment provided to patients suffering from acute ischemic stroke secondary to cardioembolism in 3 major teaching hospitals during 2008 – 2010. The assessment was done by comparing treatment provided with those recommended by standard treatment guidelines. There were 173 patients who were included in the data analysis. Mean age was 69.83 ± 12.41 year-old. For patients receiving anticoagulation therapy prior to admission, the time in therapeutic range of international normalized ratio (INR) was $35.26\% \pm 26.19\%$. For these patients, the mean INR on admission dates was 1.37 ± 0.68 . Mean time of arrival to hospital, CT scan delivery, and time to thrombolysis was 14.97 ± 24.99 hours, 64.65 ± 104.37 minutes, and 3.06 ± 1.19 hours, respectively. The usage rates of aspirin , heparins , and thrombolytic drugs were 42.2%, 62.4%, and 10.4%, respectively. Hemorrhagic transformation occurred in 10.4% of patients and half of them received heparins. Use of thrombolytics was significantly associated with hemorrhagic transformation (38.9%, and 7.1%, $p=0.001$). In summary, significant room for improvement exists for the pharmacotherapeutic management of patients with acute ischemic stroke secondary to cardioembolism.